

Crna Gora
SKUPŠTINA
**Odbor za zdravstvo, rad
i socijalno staranje**
Broj: 00-63-12/22-30/4
EPA: XXVII
Podgorica, 21. oktobar 2022. godine

Na osnovu člana 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, sa sjednice održane 12. jula 2022. godine, podnosi

**IZVJEŠTAJ
SA KONSULTATIVNOG SASLUŠANJA
NA TEMU:
„SOCIO-EKONOMSKI STATUS PENZIONERA U CRNOJ GORI“**

I Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje je, na 34. sjednici, održanoj 7. juna 2022. godine, na osnovu člana 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore, odlučio da, 12. jula 2022. godine, održi konsultativno saslušanje na temu: „Socio-ekonomski status penzionera u Crnoj Gori“.

U cilju pribavljanja potrebnih informacija i stručnih mišljenja, u skladu sa članom 73 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor je na konsultativno saslušanje pozvao sljedeća lica:

- Admira Adrovića, ministra rada i socijalnog staranja,
- mr Aleksandra Damjanovića, ministra finansija i
- Ranka Aligrudića, direktora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranje Crne Gore.

Na poziv Odbora za predmetno konsultativno saslušanje odazvala su se sva pozvana lica.

Takođe, sjednici su prisustvovali Darko Stojanović, državni sekretar u Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Darka Džabasan, načelnica Direkcije za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Pored navedenih lica sjednici su prisustvovali Branko Vešović, predsjednik Saveza udruženja penzionera Crne Gore, Ilija Stanišić, predsjednik Udruženja penzionera Podgorica, Vladimir Perović, predsjednik Udruženja penzionera Nikšić, Milan Minić, predsjednik Udruženja penzionera Bijelo Polje, Momir Joksimović, predsjednik Partije penzionera, invalida i restitucije Crne Gore i predsjednik Udruženja za zaštitu interesa penzionera i invalida Crne Gore „Pravda“ i penzioner Sadik Klimenta.

II U vezi predmetne teme **mr Aleksandar Damjanović, ministar finansija** podsjetio je da je u decembru 2021. godine usvojen Zakon o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojim je utvrđeno da minimalna penzija koju prima oko 27.000 penzionera iznosi 200€. Takođe, podsjetio je da primjena zakona počinje 1. septembra 2022. godine i konstatovao da je fiskalni uticaj primjene zakona 1,35 mil.€ mjesečno ili 16 mil.€ godišnje. Naveo je da će se povećanje minimalne penzije obračunavati retroaktivno od početka 2022. godine i da je moguće da će isplate za prvih devet mjeseci 2022. godine biti u formi jednokratne isplate za koju će biti potrebno obezbijediti oko 12 mil.€ budžetskih sredstava. Takođe, naveo je da je zbog promjene načina obračuna penzija od 1. maja 2022. godine došlo do povećanja penzija za 8,15%. Kazao je da bi, u situaciji da nije došlo do promjene u poreskoj politici, udio prosječne penzije u prosječnoj zaradi iznosio 54,5-55% (prosječna penzija bi iznosila 292€, a prosječna zarada bez poreza i doprinosa bi bila 537€), a da je prema posljednjim pokazateljima udio prosječne penzije u prosječnoj zaradi 46,2% (prosječna penzija iznosi 328,6€, a prosječna zarada oko 710€). Na kraju, istakao je da će, imajući u vidu težak socio-ekonomski položaj penzionera, Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija pokušati da obezbijede jednokratnu finansijsku pomoć za sve penzionere u Crnoj Gori.

Admir Adrović, ministar rada i socijalnog staranja kazao je da Vlada Crne Gore i Ministarstvo rada i socijalnog staranja nastoje da kreiraju politiku iz oblasti penzijskog osiguranja koja ima za cilj stabilan i održiv penzijski sistem. Takođe, kazao je da je, u procesu kreiranja politike iz penzijskog osiguranja, posebna pažnja usmjerena na zaštitu penzionera i poboljšanje njihovog materijalnog položaja kroz obezbjeđivanje raznih vidova pomoći socijalno najugroženijih kategorijama. Naveo je da se, prema podacima Fonda penzijsko invalidskog osiguranja, isplaćuje oko 121.600 korisnika prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja od čega je 63.400 korisnika starosne penzije, 17.600 korisnika invalidske penzije, 28.300 korisnika porodične penzije, blizu 7.900 korisnika inostranih penzija i 4.350 korisnika ostalih prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja. Takođe, naveo je da je od 1. aprila 2022. godine broj korisnika prava iz oblasti penzijskog osiguranja umanjen za oko 4.200 korisnika koje su prešle na korišćenje prava iz Zakona o obeštećenju bivših korisnika naknada po osnovu rođenja troje ili više djece. Podsjetio je da je Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu za funkcionisanje Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja opredijeljeno 466 mil.€ i da je visina prosječne penzije u Crnoj Gori 328,6€, a visina najniže penzije iznosi 162,45€. Istakao je da visine penzija u Crnoj Gori u kriznim vremenima nijesu dovoljne i da u budućnosti treba raditi na unapređenju materijalnog položaja penzionera u Crnoj Gori. Takođe, istakao je da je, do sada, kroz brojne aktivnosti koje se odnose na jednokratne pomoći najugroženijim penzionerima, subvenciju u nabavci prehrambenih namirnica, materijalne pomoći lokalnim udruženjima penzionera, subvencioniranju odmora i rekreacije u odmaralištima na Žabljaku i Ulcinju, subvencioniranje u izgradnju stambenih jedinica i dr. pokušavalo uticati na poboljšanje materijalnog položaja penzionera. Naglasio je da je od 2020. godine isplaćeno preko 10 mil.€ kao jednokratne pomoći penzionerima. Na kraju, istakao je da će prioritet rada Vlade Crne Gore i Ministarstva rada i socijalnog

staranja, u budućem periodu, biti redovnost i u isplati prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, održavanja likvidnosti Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore i unapređenje adekvatnosti penzijskih davanja.

Ranko Aligrudić, direktor Fonda penzijskog i invalidskog osiguranje Crne Gore svoje izlaganje je fokusirao na efekte primjene novih zakonskih rješenja iz penzijskog i invalidskog osiguranja i na isplate jednokratnih novčanih pomoći penzionerima. Smatra da će u fazi priprema izmjena i dopuna Zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu biti potrebno korigovati budžetska sredstva Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja zbog primjene zakonskih propisa koji su stupili na snagu poslije usvajanja Zakona o budžetu za 2022. godinu. Podsjetio je da je Vlada Crne Gore, 24. februara 2022. godine, donijela zaključak kojim je zadužila Ministarstvo finansija i socijalnog staranja da novčana sredstva iz tekuće budžetske rezerve preusmjeri na odgovarajuću budžetsku poziciju Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja za isplatu jednokratnih novčanih pomoći u iznosu od 50€ korisnicima koji primaju penziju ispod prosječne. Kazao je da ukupan iznos jednokratnih pomoći, koji je isplaćen penzionerima od februara 2021. godine, iznosi 9.445.480€. Na kraju, uporedio je prosječnu penziju u Crnoj Gori koja iznosi 303,69€ sa prosječnim penzijama u zemljama regiona i naveo da u Sjevernoj Makedoniji prosječna penzija iznosi 264,86€, Republici Bosni i Hercegovini 234€, Republici Srpskoj 220€, a u Srbiji 263€.

Momir Joksimović, predsjednik Partije penzionera, invalida i restitucije Crne Gore i predsjednik Udruženja za zaštitu interesa penzionera i invalida Crne Gore „Pravda”, u svom izlaganju, osvrnuo se na težak socio-ekonomski položaj penzionera u Crnoj Gori. Kazao je da su se penzije u Crnoj Gori, od 2010. do 2020. godine, povećavale na godišnjem nivou po 1€, a tokom 2013 i 2014. godine nije bilo povećanja. Takođe, kazao je da povećanje penzija od 10,28% , do kojeg je došlo u posljednjem periodu, nije dovoljno jer je inflacija prešla 12% što je dovelo penzionere u nepovoljan položaj. Naveo je da penziju u iznosu od 162€ prima 16.115 penzionera i pitao prisutne kako od tolike penzije penzioner može da živi mjesec dana. Osvrnuo se na rad Saveza udruženja penzionera Crne Gore i na njegovo članstvo kao i na nenamjensko trošenje novca od članarina.

Branko Vešović, predsjednik Saveza udruženja penzionera Crne Gore kazao je da je Savez udruženja penzionera Crne Gore nestranačka, humanitarna organizacija koja se bavi svim pitanjima od značaja za stariju populaciju u Crnoj Gori. Objasnio je da Savez udruženja radi na osnovu Statuta Saveza i odluka Skupštine Saveza u kojoj učestvuju članovi iz svih opštinskih udruženja sa teritorije Crne Gore. Naveo je da su najbrojnija udruženja iz Podgorice, Nikšića, Bara i Bijelog Polja gdje živi 50% od ukupnog broja penzionera. Takođe, naveo je da se Savez udruženja penzionera Crne Gore finansira iz članarina penzionera i da visina članarine za penziju do 200€ iznosi 0,4€, a za penziju preko 200€ iznosi 0,6€. Istakao je da se visina članarine u posljednjih 13 godina nije mijenjala i da 87% od ukupnog iznosa članarina pripada opštinskim udruženjima, koja su u obavezi da 45% ulažu u rad mjesnih udruženja, 35% se daje za humanitarne svrhe, 7% za sport i rekreaciju, 10% se opredjeljuje za rad Saveza i 3% za kulturu i stvaralaštvo. Osvrnuo se i na saradnju koju su, do prije godinu dana, imali sa Fondom penzijskog i invalidskog osuguranja u kreiranju benefita za penzionere u Crnoj

Gori. Istakao je da je praksa da visina penzije nije prava mjera za dodjelu benefita penzionerima jer ima penzionera, koji su zbog visine minimalne penzije koju primaju u Crnoj Gori, dobijali benefite, a da ostvaruju pravo na penziju po osnovu rada u inostranstvu. Osvrnuo se na neke od benefita koje imaju penzioneri kao što su dodjela zimnice, dodjela stambenih jedinica penzionerima kao i na saradnju sa Fondom penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore.

Ilija Stanišić, predsjednik Udruženja penzionera Podgorica, na početku svog izlaganja, iskazao je zahvalnost Odboru na održavanju sjednice koja je posvećena položaju penzionera u Crnoj Gori. Odbacio je sve optužbe kojima se optužuje Udruženje penzionera Podgorica da se bavi privrednom djelatnošću. Takođe, kazao je da je Udruženje penzionera Podgorica sve postupke za stambenu izgradnju za potrebe najugoroženijih penzionera sprovodilo u skladu sa zakonom i u skladu sa opštim aktima Saveza i Udruženja. Naglasio je da su svi postupci, koji su vođeni tokom izgradnje stambenih jedinica i njihove raspodjele, bili transparentni prema Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore. Istakao je da Udruženje penzionera Podgorica broji 43 mjesna udruženja i da imaju dobru saradnju sa lokalnom upravom.

Vladimir Perović, predsjednik Udruženja penzionera Nikšić istakao je da je penzionerima, koji su na ivici egzistencije, najvažnija informacija kada će doći do povećanja penzija. Takođe, istakao je da penzioneri nijesu zaslužili da dobijaju socijalne pomoći već da im se penzije povećaju kako bi imali pristojan život. Objasnio je da su termini za boravak penzionera u Institutu za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju "Dr Simo Milošević" igalo loši jer su oni krajem oktobra i novembra i da se za 15.000 penzionera dobije 11 mjesta svakog ponedjeljka. U svom izlaganju osvrnuo se na saradnju sa Fondom penzijskog i invalidskog osiguranja i na izgradnju i kriterijume za raspodjelu stambenih jedinica za penzionere u Opštini Nikšić. Na kraju, naglasio je da je neophodno da se poboljša socio-ekonomski status penzionera u Crnoj Gori.

Milan Minić, predsjednik Udruženja penzionera Bijelo Polje istakao je da je Udruženje penzionera Bijelo Polje prema podacima Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja na dan 31.12.2021. godine imalo 7.401 penzionera, od čega su 6.518 članovi Udruženja penzionera. Takođe, istakao je da je broj penzionera u Bijelom Polju smanjen jer je, od stupanja na snagu Zakona o obeštećenju bivših korisnika naknada po osnovu rođenja troje ili više djece, 630 penzionerki, koje su primale najniže penzije prešlo na korišćenje naknada. Naveo je da je 440 članova dobilo po 30€ na ime humanitarne pomoći iz sopstvenih sredstava Udruženja. Takođe, naveo je da su pokrenuli akciju da 100 penzionera, koji nemaju riješeno stambeno pitanje i koji plaćaju stanarinu, dobiju po 50€ pomoći i da će uložiti napor da se jednom broju penzionera pomogne oko nabavke ogrijeva. U svom izlaganju osvrnuo se na odmor i rekreaciju penzionera, druženja sa ostalim udruženjima i na izgradnju 12 stanova za šta su dobili sredstva u iznosu od 170.000€. Kazao je da je prije povećanja penzija od 8,15% od članova Udruženja penzionera Bijelo Polje penziju u iznosu 147,08€ primalo 1.848 penzionera, od 147-179€ primalo je 1.400 penzionera, od 179-292€ primalo je 2.455 penzionera, a penziju preko 500€ primalo je svega 273 penzionera. Na kraju, istakao je da obračun penzija nije dobar da ga treba mijenjati i da penzioneri na sjeveru Crne Gore žive na ivici egzistencije i uputio

je molbu nadležnim ministrima da utiču na poboljšanje socio-ekonomskog statusa penzionera na sjeveru Crne Gore.

Sadik Klimenta, penzioner, istakao je da trenutno u Crnoj Gori blizu 17.000 penzionera prima najnižu penziju u iznosu od 163€, a oko 80.000 penzionera prima penziju koja je ispod prosječne u Crnoj Gori. Podsjetio je da je 2015. godine u Crnoj Gori najnižu penziju primalo 4.400 penzionera a da je, do kraja 2021. godine, taj broj porastao na 17.000. Kazao je da je do tolikog povećanja broja penzionera sa najnižom penzijom došlo zbog toga što je u godinama tranzicije u velikom broju privrednih društava uveden stečaj zbog čega je veliki broj zaposlenih nakon stečaja, bio prijavljen Zavodu za zapošljavanje Crne Gore. Takođe, kazao je da građanima koji su ostajali bez posla, a imali su preko 25 godina radnog staža, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je isplaćivao novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti u visini od 60% minimalne cijene rada a naknada je iznosila 33€. Objasnio je da je zakon po kojem se, u to vrijeme, obračunavala penzija propisivao da se uzima prosjek staža tokom cijelog radnog vijeka, što je ispravljeno izmjenama zakona 2012. godine od kada su se za obračun penzija izuzimale $\frac{1}{4}$ najlošijih godina. U objašnjavanju ekonomskog položaja penzionera u Crnoj Gori osvrnuo se na statističke podatke MONSTAT-a i naveo da su cijene proizvoda i usluga lične potrošnje mjerene indeksom potrošačkih cijena u januaru 2022. godine bile veće za 1,23% nego u decembru 2021. godine, a da su u januaru 2022. godine bile veće za 5,7% u odnosu na januar 2021. godine. Istakao je da su, osim cijena proizvoda i usluga lične potrošnje, porasle i cijene ostalih troškova života. Na kraju, podržao je inicijativu direktora Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore da se ispita poslovanje u Savezu udruženja penzionera i utvrdi da li postoje nepravilnosti u njegovom radu.

U raspravi, povodom predmetne teme, učestvovali su članovi Odbora: dr Srđan Pavićević, mr Ivan Mitrović, dr Jevto Eraković, dr Tamara Vujović, prof.dr Draginja Vuksanović Stanković kao i poslanica Jovanka Laličić, koja je, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovala kao zamjena poslanika dr Halila Dukovića.

Tokom višečasovne rasprave poslanici su se analitički bavili predmetnom temom sa više aspekata. Suština svih diskusija se može sistematizovati kroz sljedeće teze:

- položaj penzionera u Crnoj Gori, visina penzija i potreba za njihovim povećanjem;
- redovna i vanredna usklađivanja penzija, učešću minimalnih penzija u minimalnoj zaradi i prosječnih penzija u prosječnoj zaradi;
- budžetska sredstva koja su neophodna za tekuću godinu, za isplatu svih prava po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja i efekte primjene zakonskih rješenja koja su donešena, u prethodnom periodu;
- servisi za pružanje pomoći penzionerima, odmor i rekreacija penzionera, dnevni centri za boravak penzionera, važnost postojanja socijalnog kartona i njegovo redovno ažuriranje i jednokratne novčane pomoći.

Učesnici u radu današnje sjednice istakli su da je neophodno, u narednom periodu, kreirati politiku koja će uticati na poboljšanje materijalnog položaja penzionera. S tim u vezi, konstatovano je da je potrebno kontinuirano pratiti situaciju u nastojanju da

se, na najbolji mogući način, prevaziđu svi aktuelni problemi sa kojima se suočavaju penzioneri u Crnoj Gori.

Odbor je odlučio da, u skladu sa članom 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dostavi Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Ministarstvu finansija, na dalju realizaciju sljedeće:

OCJENE I STAVOVE:

1. Odbor poziva Vladu Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija i Ministarstvo rada i socijalnog staranja da, prilikom izrade Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, razmotri mogućnost za povećanje penzija svim penzionerima u Crnoj Gori.
2. Odbor poziva Vladu Crne Gore, odnosno Ministarstvo rada i socijalnog staranja da pokrenu rad svih dnevnih centara za stara lica u Crnoj Gori i obezbijede sve pretpostavke da se, što prije, stave u funkciju domovi starih u Podgorici i Nikšiću.
3. Odbor poziva Vladu Crne Gore, odnosno Ministarstvo rada i socijalnog staranja da obezbijede adekvatna sredstva za izgradnju stambenih jedinica za penzionere u Crnoj Gori i razmotre mogućnost za poboljšanje uslova i povećanje broja termina za boravak penzionera u centrima za odmor i rekreaciju.

Izlaganja članova Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao i lica pozvanih na konsultativno saslušanje, sadržana su u zapisniku sa 42. sjednice Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Srđan Pavićević